

Notă explicativă la Capitolul 6 – Monitorizarea

Cuprins:

1. Evaluarea impactului modificării cadrului legal relevant asupra Proiectului și/sau asupra Raportului EIM.....	105
2. Actualizări la Capitolul 6 – „Monitorizarea”	105
2.1. Cerințe generale	105
3. Actualizări la Capitolul 6 – „Plan de monitorizare socială și de mediu” și „Plan de management de mediu și social”	107

Data

25 Octombrie 2010

Autor

AMEC Earth & Environmental

Conținut detaliat:

1. Evaluarea impactului modificării cadrului legal relevant asupra Proiectului și/sau asupra Raportului EIM

Capitolul 6 din Raportul EIM prezintă activitatea de monitorizare a Proiectului în cele patru faze ale acestuia (dezvoltare, construcție, exploatare și închidere/reabilitare), incluzând o prezentare generală a activității de monitorizare. Activitatea de monitorizare propriu-zisă este detaliată pe domenii de interes (factori/aspecte de mediu și sociale) la subcapitolele respective din studiului privind impactul potențial al Proiectului.

În consecință, capitolul nu include trimiteri detaliate la actele normative aplicabile pe fiecare domeniu de interes în parte. În acest sens, pentru detalii asupra cadrului legislativ aplicabil activității de monitorizare și modificarea acestuia, se face trimitere la subcapitolele privind monitorizarea din Capitolul 4 (respectiv analiza impactului potențial pe următoarele domenii de interes: apă, aer, zgomot și vibrații, sol, geologie, biodiversitate, peisaj, mediul social și economic, cultură și patrimoniu, transport).

2. Actualizări la Capitolul 6 – „Monitorizarea”

2.1. Cerințe generale

a) Monitorizarea apelor de suprafață și subterane

Se menționează că, în perioada 2006-2010, au fost actualizate metodele de analiză fizică și chimică a probelor pentru monitorizarea calității apelor de suprafață/subterane, în conformitate cu noile standarde și prevederi în vigoare. În acest sens, prezentăm mai jos tabelul actualizat cu metodele folosite pentru fiecare dintre analize efectuate în cadrul programului de monitorizare a calității apelor. Acest fapt nu modifică în nici un fel concluziile capitolului 6 – „Monitorizarea” din Raportul EIM, confirmând – în același timp – angajamentul Titularului de a respecta cele mai bune standarde și de a actualiza metodele de monitorizare în conformitate cu modificările viitoare asociate fiecărui domeniu relevant.

Tabelul 6-2. Parametrii analitici – metode de analiză fizică și chimică a probelor în monitorizarea calității apelor de suprafață / subterane

Nr.	Indicator	Metoda de analiză	Limita de detecție a metodei
1	Potențial redox	Potențiometrie	1 mV
2	Materii în suspensie	SR EN 872/1999	1,0 mg/l
3	pH	SR ISO 10523/2009	0,01 unități de pH
4	Turbiditate	SR EN ISO 7027/2001	0,1 NTU
5	Temperatură	STAS 6324/1961	0,1 °C
6	Na	ISO 15586/2003	5 µg/l
7	K	SR EN ISO 14911/2003	15 µg/l
8	Ca	SR EN ISO 14911/2003	50 µg /l
9	Ba	ISO 15586/2003	1 µg /l
10	Mg	SR EN ISO 14911/2003	50 µg /l
11	Sb	ISO 15586/2003	0,05 µg /l
12	As (total)	ISO 15586/2003	0,05 µg /l
13	As (dizolvat)	ISO 15586/2003	0,05 µg /l
14	Cloruri	SR EN ISO 10304-1/2003	0,10 mg/l
15	Sulfați	SR EN ISO 10304-1/2003	0,10 mg/l
16	Mn	ISO 15586/2003	1 µg /l
17	Fe (total)	ISO 15586/2003	1 µg /l
18	Fe (dizolvat)		1 µg /l
19	Pb (total)	ISO 15586/2003	1 µg /l
20	Pb (dizolvat)		1 µg /l
21	Cu (total)	ISO 15586/2003	1 µg /l
22	Cu (dizolvat)		1 µg /l
23	Cd (total)	ISO 15586/2003	1 µg /l
24	Cd (dizolvat)		1 µg /l
25	Zn (total)	ISO 15586/2003	1 µg /l

Nr.	Indicator	Metoda de analiză	Limita de detecție a metodei
26	Zn (dizolvat)		
27	Ni (total)	ISO 15586/2003	1 µg /l
28	Ni (dizolvat)		
29	HCO ₃ / CO ₃	SR EN ISO 9963-1,2/2002	3,05 mg/l
30	Azotați	SR ISO 7890-3/2000	10 µg /l
31	Fluoruri	SR EN ISO 10304-1/2003	10 µg /l
32	Conductivitate	SR EN 27888/1997	1 µS/cm
33	Se	ISO 15586/2003	0,05 µg /l
34	Co	ISO 15586/2003	1 µg /l
35	CN	SR ISO 6703-1 /1998	2,5 µg /l
36	Hg	SR EN 1483/2007	0,1 µg l
37	Mo	ISO 15586/2003	1 µg /l
38	Cr (total)	ISO 15586/2003	1 µg /l
39	Cr (hexavalent)	SR ISO 11083/1998	10 µg /l
40	Fenoli	STAS R 7167/1992	10 µg /l
41	Fosfați	SR EN ISO 6878/2005	10 µg /l
42	CBO ₅	EN 1899-1/1998	0,1 mg/l
43	CCO-Cr	SR EN ISO 14911/2003 SR ISO 6060/1996	5 mg/l
44	SiO ₂	ISO 15586/2003	20 µg /l
45	Reziduu filtrabil la 105 ⁰ C	STAS 9187/1984	0,5 mg/l

b) Monitorizarea biodiversității

În completarea informațiilor prezentate în Capitolul 6 – „Monitorizarea” din Raportul EIM, Titularul intenționează ca, pe parcursul desfășurării Proiectului, să dezvolte două activități pentru monitorizarea biodiversității:

- **Activitatea nr. 1: Baza de date biodiversitate.** Crearea unei baze de date făcând apel la platforma GIS, compatibilă cu sistemul național de administrare al biodiversității BIMS (Biodiversity Information Management System). Toate seturile de date de teren vor fi preluate în baza unor protocoale de teren (proceduri de operare standard – SOP) și introduse în sistemul de bază de date. Cele mai importante aspecte sunt:
 - alegerea speciilor cheie pentru monitorizarea biodiversității din zona de impact a Proiectului și din zonele martor neafectate de implementarea Proiectului;
 - realizarea de protocoale de monitorizare a speciilor cheie;
 - integrarea protocoalelor speciilor cheie în planul de monitorizare a biodiversității, din zona de impact a Proiectului, alături de protocoalele de monitorizare a habitatelor terestre și acvatice;
 - aplicarea protocoalelor de monitorizare a speciilor cheie.

Utilizarea formatului BIMS va asigura compatibilitatea totală cu sistemul de baze de date dedicate biodiversității, atât pe plan național, cât și internațional. Sistemul GIS permite, în plus, realizarea unor aplicații complexe de modelare a datelor brute și integrarea acestora în cadrul unor studii complexe de ecologie.

- **Activitatea nr. 2: Inventarierea de detaliu a biodiversității cu accent asupra noilor reglementări europene în domeniu.** În continuarea studiilor efectuate până în prezent, Titularul va continua monitorizarea biodiversității în perimetrul Proiectului. Studiile se vor desfășura în „piețe de probă”, abordând atât sistemul de lucru în staționare, cât și în baza unor transecte care să surprindă parametrii de biodiversitate alfa și beta. Studiile sistematice vor fi completate de observații ocazionale, pe grupuri țintă, făcând apel la metodologii de lucru consacrate, în scopul completării inventarului de specii. Studiile de hidrobiologie vor fi cuprinse în cadrul acestei acțiuni, accentul fiind pus pe speciile bentonice, care au o valoare bioindicatoare deosebită. Monitorizarea speciilor se va face în paralel cu o monitorizare a factorilor ecologici, față de care vor fi relaționate datele obținute. Principalele aspecte ce au fost monitorizate până în prezent vor fi avute în vedere în continuare în cadrul monitorizării în toate fazele Proiectului. Cele mai importante dintre acestea sunt:

- actualizarea anuală a listei speciilor de plante din perimetrul afectat de Proiect;
- revizuirea periodică a hărții de vegetație a zonei afectată de proiect;
- monitorizarea evoluției comunităților acvatice de floră și faună;
- actualizarea anuală a listei de specii a principalelor grupe de insecte (coleoptere, ortoptere, lepidoptere, hymenoptere și araneae) din perimetrul afectat de Proiect;
- evidențierea/monitorizarea evoluției principalelor comunități și populații de insecte valoroase;

- actualizarea anuală a listei speciilor de păsări din perimetrul afectat de Proiect;
- actualizarea anuală a listei de reptile și amfibieni din perimetrul afectat de Proiect;
- monitorizarea reconstrucțiilor ecologice.

Aceste activități avute în vedere reprezintă continuarea firească a activităților de monitorizare a biodiversității prezentate în Capitolul 6 al Raportului EIM și nu schimbă concluziile acestuia.

c) Monitorizarea solului

În completare la precizările făcute în cursul Capitolului 6 al Raportului EIM referitoare la monitorizarea solului, principalele analize care se au în vedere a se realiza în toate fazele Proiectului constau în:

- analize fizice pe probe în structură deranjată pentru calcularea indicelui de instabilitate structurală;
- analize fizice pe probe în structură nederanjată (în cilindri) pentru a calcula porozitatea totală (% v/v), gradul de tasare, distribuția după mărime a porilor (% v/v), coeficientul de ofilire (%), capacitatea de câmp (%), porozitatea de aerație (%);
- analize chimice curențe pentru caracterizarea solului;
- analize chimice necesare pentru stabilirea intensității de poluare;
- analize microbiologice, calitative și cantitative.

Majoritatea metodelor practicate pentru analizele necesare monitorizării solurilor sunt standardizate. Analizele se vor efectua în laboratoare acreditate. Va fi instituit un program de control de către executant, prin controlul analitic intern. În acest scop, se vor folosi standarde internaționale și naționale. O probă martor se va analiza la fiecare serie analitică. Beneficiarul va efectua un control propriu, prin colectarea și analizarea prin laboratoare acreditate a unor probe în repetiție sau unor probe în duplicat sau triplicat.

3. Actualizări la Capitolul 6 – „Plan de monitorizare socială și de mediu” și „Plan de management de mediu și social”

Deși Sistemul de Management Social este o funcție a managementului în general, în cazul unui proiect cu impact social și de mediu se impune un nivel înalt de expertiză și de responsabilitate. De aceea, în perioada 2006-2010, RMGC a adus îmbunătățiri ale capacității manageriale de gestionare a impactului socio-economic al Proiectului printr-o structură departamentală specializată (departamentele Relații Comunitare, Mediu, Patrimoniu și Dezvoltare Durabilă) și o structură inter-departamentală, care urmărește abordarea integrată a dimensiunilor dezvoltării durabile – mediu, socio-economic, patrimoniu. În cadrul RMGC, toate politicile, strategiile, procesele, funcțiunile și deciziile manageriale sunt examinate și reexamine în permanență din perspectiva identificării, prevenirii și atenuării riscurilor și a impactului social.

În perioada 2006-2009, RMGC a angajat mai mult personal cu expertiză în abordarea problemelor sociale și a evaluării riscurilor. De asemenea, în 2008, RMGC a numit un manager de risc la nivel de Proiect.

RMGC organizează, lunar, întâlniri inter-departamentale pe teme principale: autorizare, drepturi de proprietate, patrimoniu, dezvoltare durabilă, unde riscurile și formele de impact social sunt abordate interdisciplinar și din perspectiva tuturor părților interesate, cu accent pe impactul asupra comunității.

Raportare internă

Noile forme de impact sau riscurile pentru comunitatea din zona de influență a Proiectului vor fi raportate după gravitate, prin alerte interne, prin raportare săptămânală, lunară și anuală către managementul RMGC. Pentru a îndeplini cerințele de conformare cu îmbunătățirea continuă a performanței Sistemului de Management Social și de Mediu, responsabilii sistemelor de monitorizare vor iniția sesiuni de evaluare periodică a eficacității programului de management, pe baza colectării și analizării periodice a datelor colectate.

Raportare externă

Raportul de Monitorizare a Impactului Socio-Economic este în prezent elaborat și făcut public anual. Acest demers va continua pe tot parcursul Proiectului. RMGC va continua raportarea privind îndeplinirea angajamentelor din Politicile de dezvoltare durabilă, mediu, responsabilitate socială (CSR), conform celorlalte angajamente și standarde.

Descriere

Mecanismul de monitorizare socio-economică include:

- matricea indicatorilor socio-economici și integrați;
- raportarea anuală;
- baza de date socio-economice;

- patru niveluri de consultare.

Raportul anual va fi făcut public și dezbătut printr-un proces de consultare pe patru niveluri:

- I. comunitate
- II. autorități
- III. experți, societate civilă / organizații neguvernamentale și mediu academic
- IV. parteneri din mediul privat.

Ca rezultat al analizei consultative cu părțile interesate, se vor adopta noi versiuni ale Planului de Acțiune pentru Dezvoltare Durabilă. Vor fi identificate noi nevoi de dezvoltare. Împreună cu experții, autoritățile și diferite alte categorii de public interesat, comunitățile din zona de influență a Proiectului vor identifica noi oportunități de dezvoltare, soluții noi, vor construi rețele și platforme de colaborare, asociații intra-comunitare, parteneriate public-private. Departamentul de Dezvoltare Durabilă al RMGC a nominalizat/angajat un institut de cercetare independent, înființat în Alba Iulia, entitate care are competența și autoritatea de monitorizare a impactului socio-economic al Proiectului.

Ca rezultat al Raportului Independent de Monitorizare Socio-economică și al consultărilor asociate (consultarea pe patru niveluri pentru dezvoltarea durabilă a comunității), RMGC va dezbate împreună cu părțile interesate relevante (inclusiv experții) eficiența măsurilor de gestionare a impactului socio-economic pentru formele de impact anterioare, precum și măsurile de gestionare a impactului social pentru formele de impact social și economic nou identificate. Măsurile de gestionare a impactului social vor fi propuse în conformitate cu trei principii de bază: să fie propuse ca program de dezvoltare durabilă; comunitatea să fie implicată în procesul de planificare; să fie integrate cu planurile de dezvoltare durabilă locale/județene/regionale/naționale/europene.

Principalii indicatori socio-economici monitorizați până în prezent, care vor continua să fie monitorizați pe tot parcursul Proiectului, fac parte din următoarele categorii principale:

- demografie
- dimensiuni gospodărie și calitate locuire
- utilare gospodărie
- forță de muncă, ocupare și șomaj
- venituri, cheltuieli și consum gospodării
- sărăcie și sărăcie extremă
- sănătate
- educație
- cultură
- acces la servicii și rețea de infrastructură
- economie.

Necesitatea monitorizării participative a proiectului Roșia Montană

La propunerea unui proiect nou într-o zonă, există adeseori un grad ridicat de optimism în ceea ce privește posibilitățile de locuri de muncă și oportunități economice. Dar optimismul se poate transforma în insatisfacție în cazul în care oportunitățile economice nu sunt îndeplinite – și în indignare, dacă apare percepția că mediul și resursele, moștenirea culturală sau alte valori cu semnificație majoră la nivel local/regional/național/internațional sunt grav afectate. În general, oamenii vor să participe la luarea deciziilor care contează pentru ei. Astfel, cerința socială pentru abordările participative este, adeseori, mare. În multe cazuri, companiile au cheltuit sume mari de bani pentru programele de monitorizare care au un nivel ridicat de credibilitate tehnică, cu toate că nu au niciun mecanism care să genereze încrederea publicului în datele rezultate. În aceste situații, unul din scopurile principale ale monitorizării este pierdut. Monitorizarea participativă, dacă este implementată din faze incipiente ale proiectului, poate adresa aceste provocări prin includerea membrilor comunității în definirea întrebărilor și dezvoltarea proiectului de monitorizare. Mai mult decât atât, monitorizarea participativă și colaborarea inerentă necesară pentru proiectarea și implementarea unui proces poate întări capitalul social prin formarea relațiilor, încrederii și înțelegerii.

Având în vedere experiența anterioară, îngrijorările exprimate de-a lungul timpului de către părțile interesate sau exemple din proiecte similare pentru a adresa toate aceste îngrijorări, atenția s-a concentrat pe inițierea/ crearea unui mecanism de monitorizare participativă pentru monitorizarea performanțelor sociale și de mediu și

anunțarea din timp a autorităților competente pentru situații de urgență. Compania își propune să dezvolte acest mecanism, pentru a asigura periodic evaluarea independentă și de specialitate a sistemului de management și a procedurilor operationale precum și altor rapoarte și informații relevante legate de amplasament și activitățile desfășurate. Într-o transparență toată, periodic, toate părțile interesate, autoritățile de reglementare și acționarii vor avea acces la documentele relevante în care sunt înregistrate toate aspectele legate de performanțele sociale și de mediu (responsabilitate socială, standardele performanță IFC, proceduri operaționale și sisteme de management).